

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
Гж. 5715/2017
05.07.2018. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Добриле Здравковић председника већа, Снежане Лазић и Зоран Стаменковића, чланова већа, у правној ствари тужилаца Ж. Р., М. Р., Г. Р., С. Р., Р. Р., Б. Р., З. Р., М. Р. и Б. Р., сви из ... и Ц. М. из ..., које заступа пуномоћник Александар Павловић, адвокат из Лесковца, против тужених Републике Србије коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ЈВП „Србијаводе“ за ПО Београд, Пољопривредни центар „Морава“ Ниш, Секција Владичин Хан, кога заступа пуномоћник Драган Д. Крајновић, адвокат из Београда и Општине Медвеђа, коју заступа Општински правобранилац Медвеђа, ради утврђивања права својине и накнаде штете, вредност спора 18.989.831,96 динара, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Основног суда у Лебану П.бр.113/16 од 14.09.2017. године, у седници већа одржаној дана 05.07.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужилаца Ж. Р., М. Р., Г. Р., С. Р., Р. Р., Б. Р., З. Р., М. Р. и Б. Р., сви из ... и Ц. М. из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лебану П.бр.113/16 од 14.09.2017. године у ставу првом, трећем и четвртном изреке.

Иста пресуда **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** у ставу другом и петом изреке, тако да гласи:

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужилаца Ж. Р., М. Р., Г. Р., С. Р., Р. Р., Б. Р., З. Р., М. Р. и Б. Р., сви из ... и Ц. М. из ..., којим су тражили да се према туженима Републици Србији, ЈВП „Србијаводе“ ПО Београд, Пољопривредни центар „Морава“ Ниш, Секција Владичин Хан и Општини Медвеђа, утврди да су по основу природног прираштаја стекли својину на деловима кп.бр.2120 КО ... и то:

Тужилац Ж. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.890 и кп.бр.889 у дужини од 27,77 м,
са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 24,73 м,
са запада до кп.бр.895 у дужини од 18,42 м,
са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 19,64 м, укупне површине 499 м², коју треба припојити кп.бр.889 и кп.бр.890 КО ...;

Тужилац М. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.883 у дужини од 21,51 м,
са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 23,47 м,
са запада до кп.бр.905 у дужини од 21,70 м,
са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 20,93 м, укупне површине 438 м², коју треба припојити кп.бр.883 КО ...;

Тужилац Б. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.891 у дужини од 32,89 м,
са југа од преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 34,07 м,
са запада до кп.бр.893 у дужини од 17,77 м и до кп.бр.894 у дужини од 18,03 м,
са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 24,73 м, укупне површине 981 м², коју треба припојити кп.бр.891 КО ...;

Тужиоци З. Р. и Г. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.885 у дужини од 9,75 м,
са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 22,98 м,
са запада до кп.бр.902 у дужини од 4,59 м, дуж кп.бр.903 у дужини од

8,71 м,

са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 20,38 м, укупне површине 247 м², коју треба припојити кп.бр.885 КО ...;

Тужилац М. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.884 у дужини од 13,96 м,

са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 20,38 м,

са запада до кп.бр.904 у дужини од 12,75 м,

са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 23,47 м, укупне површине 289 м², коју треба припојити кп.бр.884 КО ...;

Тужилџа Б. Р. у мерама и границама:

са истока целом дужином кп.бр.888 у дужини од 23,41 м,

са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 19,64 м,

са запада до кп.бр.896 у дужини од 17,26м,

са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 21,77 м, укупне површине 377 м², коју треба припојити кп.бр.888 КО ...;

Тужилац Р. Р.у мерама и границама :

са истока целом дужином кп.бр.887 у дужини од 23,48 м,

са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 21,77 м,

са запада до кп.бр.899 у дужини од 28,70 м и дуж парцеле кп.бр.900 у дужини од 5,72 м,

са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 23,81 м, укупне површине 545 м², коју треба припојити кп.бр.87 КО ...;

Тужилац С. Р. у мерама и границама :

са истока целом дужином кп.бр.892 у дужини од 33,03м,

са југа до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 20,51 м,

са запада до кп.бр.1853 у три прелома: први прелом 4,80 м, други прелом 22,71 м, трећи прелом 17,15м,

са севера до преосталог дела кп.бр.2120 у дужини од 31,28 м, укупне површине 1003 м², коју треба припојити кп.бр.892 КО ... и да се обавезу тужени да им ово право признају и трпе да се по правноснажности пресуде изврши

адекватна пренотација код СКН Медвеђа.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженој Републици Србији на име парничних трошкова солидарно исплате износ од 79.800,00 динара, а туженој ЈВП „Србијаводе“ Београд износ од 456.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате, све у року од 15 дана по пријему ове пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је прецизирани тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се према туженима утврди да су по основу закона (напуштено речно корито) и наслеђа, власници делова кп.бр.2120 КО ... у мерама и границама као у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, усвојен је прецизирани тужбени захтев тужилаца па је према туженима утврђено да су тужиоци по основу природног прираштаја власници делова кп.бр.2120 у КО ... у површини и мерама и границама ближе одређеним овим ставом изреке, коју треба припојити њиховим парцелама. Ставом трећим изреке, одбијен је прецизирани тужбени захтев тужилаца да се обавезу тужени да им солидарно исплате накнаду у појединачним износима сваком од тужилаца као у овом ставу изреке са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је прецизирани тужбени захтев тужилаца, којим су тражили да им туженим солидарно исплате материјалну штету и то тужиоцима М. Р. и Ж. Р. на име накнаде за посечена тополова стабла, са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, тужиоцима З. Р., Г. Р., М. Р., Б. Р., Ц. М., Ж. Р., Р. Р., Б. Р. и М. Р. накнаду за сено и повртарске културе, са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, а тужиоцима З. Р., Г. Р., М. Р., Б. Р., Ц. М., Ж. Р., Р. Р., Б. Р. и М. Р., накнаду у висини вредности шљунка од 100 м² по парцели, са законском затезном каматом од 10.01.2010. године до коначне исплате, у појединачним износима као у овом ставу изреке, као неоснован. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима солидарно на име трошкова парничног поступка плате 77.900,00 динара.

Против првостепене пресуде, благовремено су жалбу изјавиле парничне странке и то:

-тужиоци побијајући је у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд отвори расправу у складу са законом, након чега ће усвојити тужбени захтев тужилаца у целости уз обавезу тужених на солидарну накнаду свих трошкова парничног поступка;

-тужена Република Србија преко заступника Државног правобранилаштва, Одељење у Нишу, побијајући је у ставу другом и петом изреке, из свих законских разлога, са предлогом да се пресуда у побијаном делу преиначи и тужбени захтев тужилаца одбије у целости, уз обавезу да туженој накнаде трошкове поступка;

-тужена ЈВП „Србија воде“ Београд, побијајући је ставу другом и петом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима поступка, са предлогом да се првостепена пресуда у побијаним деловима преиначи и одбије тужбени захтев тужилаца у целости, уз обавезу на солидарну накнаду трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате;

-тужена Општина Медвеђа, побијајући је у ставу другом изреке из свих разлога предвиђених законом, са предлогом да се пресуда у односу на тужену Општину преиначи и у том делу одбије тужбени захтев тужилаца.

Тужени ЈВП „Србија воде“ Београд доставио је одговор на жалбу у коме је оспорио жалбене наводе тужилаца у целости.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду на основу чл.386 ЗПП („Сл.гл. РС“, бр.72/11, 49/13, 55/14) и нашао да је жалба тужилаца неоснована, а да су жалбе тужених основане.

Првостепена пресуда у ставу првом, трећем и четвртном изреке није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2. тач. 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП, нити је заснована на погрешној примени материјалног права, о чему овај суд пази по службеној дужности. У побијаним деловима, нема ни битне повреде поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12. ЗПП, на коју се неосновано указује у жалби, јер у том делу пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати, изрека је јасна и разумљива и није у супротности са правилним и јасним разлозима датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је првостепени суд засновао своју одлуку, правни претходник тужилаца сада пок. С. Р. купила је 1889. године, парцелу према тапији у списима предмета. У периоду од 1961. и 1968. године обављен је авио премер, а члан пописне комисије за село ... био је тужилац С. Р. који је за своју, а остали тужиоци и њихови правни претходници, за своју имовину, потписали су азбучне регистре о потврди власништва на парцелама, тако да су постављањем међних белега тј. Пикира, пре авио снимања, посебно обележили кп.бр.2120, да није њихово власништво и да ова парцела представља речно корито реке Јабланице, па је као таква уписана у јавним књигама као државна својина на тужену Републику Србију са правом коришћења тужене ЈВП „Србија воде“. Подаци авио премера били су изложени у катастру у периоду од три године а тужиоци и њихови правни претходници нису имали примедби на констатовано право својине нити на површину парцела у њиховом власништву. Ова парцела која се водила раније као кп.бр.16/1, по пописном катастру, представља речно корито и у саставу је кп.бр.2120. Парцеле чији су власници тужиоци, према њиховом тврђењу, налазе се унутар кп.бр.2120. По основном и допунским налазима вештака геометра, а у складу са изјавама тужилаца, исти су власници парцела, које представљају целину као острво, а са свих страна окружени су речним коритом реке На основу извршеног снимања простора који је под водом (рибњак) на скици лица места обојен жутом бојом са попречном штрафуром, цео ребњак са бедемом и путем налази се на кп.бр.2120, па је вештак издвојио делове парцела и одредио њихову површину и мере и границе за које тужиоци тврде да су били у саставу њихових парцела, које су све време држали и користили. На овом подручју, биле су највеће поплаве током 1947., 1960. и 1976. године, када су све парцеле биле под водом, посебно

кп.бр.2120 на којој је 2004. године почела експлоатација шљунка преко ЈВП „Србијаводе“ Београд, када је због подземних вода и плавлјења речног корита, створено вештачко језеро на делу ове парцеле. Тужиоци истичу да је у том делу река поплавила делове њихових парцела након чега је променила ток. Преко вештака пољопривредне и грађевинске струке утврђена је вредност посечених тополових стабала, сена и повртарских култура, као и вредност шљунка, за које су тужиоци тражили накнаду у овом поступку.

Првостепени суд одбија тужбени захтев тужилаца за утврђивање права својине по основу закона и наслеђа са образложењем да нису испуњени услови из чл.28 ст.4 Закона о основама својинскоправних односа за стицање права својине на траженим деловима парцеле кп.бр.2120 КО ..., као и за исплату накнаде за уништене повртарске културе, тополова стабла и шљунак, као у ставу првом, трећем и четвртном, док тужбени захтев за утврђивање права својине по основу природног прираштаја, усваја, као у ставу другом изреке пресуде.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право и за своју одлуку дао је јасне и довољне разлоге које прихвата и овај суд, у односу на овај део побијане пресуде.

Према чл. 28. ст. 4. Закона о основама својинско правних односа, савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова.

У конкретном случају, тужиоци нису пружили доказе за своју тврдњу да је њихова државина савесна будући да су приликом авио премера, они лично или њихови правни претходници, потписали азбучне регистре о потврди власништва на својим парцелама тако да су обележавањем и постављањем међних белега односно пикира пре авио снимања, обележили спорну кп.бр.2120 да није њихова односно да иста представља речно корито реке Јабланице, након чега је ова парцела уписана на тужену Републики Србију, као државна својина, са правом коришћења тужене ЈВП“Србијаводе.“Тужиоци нису имали примедби на овакав упис везано за право својине и површину парцела у њиховом власништву, а

подаци из регистра су били излагани на јавни увид три године, од 1965 године до 1968 године. Како су тужиоци знали да они и њихови правни претходници, нису били савесни држаоци делова парцеле која је власништво тужене Републике Србије, а која представља речно корито, то је правилан закључак првостепеног суда да ни тужиоци нису имали савесну државину, јер су могли знати да ствар коју држе није њихова. Поред тога, наведена парцела по култури представља водно земљиште које је по својој правној природи добро од општег интереса и исто може бити само у јавној својини тј. у својини Републике Србије, због чега се као јавно добро не може отуђити. Из тих разлога, на њему се не може стећи право својине одржајем нити на други начин, у смислу чл. 24 Закона о основама својинскоправних односа чак и уколико је држалац савестан, јер је то у супротности са чл.10 ст.1 Закона о јавној својини и чл.5 Закона о водама који по својој правној природи представљају императивне прописе.

Стога су неосновани жалбени наводи тужилаца да је свако од њих користио делове ове парцеле годинама, у одређеним мерама и границама како је вештак геометар нашао, и да им то право нико није оспоравао нити их онемогућавао у коришћењу све док представници туженика нису ушли механизацијом и почели да врше ископе 2004 године, будући да тужиоци нису могли да стекну право својине путем одржаја на деловима непокретности, уписане на име тужене Републике Србије, па је првостепени суд правилно применио материјално право, када је тужбени захтев тужиоца одбио као у ставу првом изреке.

Првостепени суд је правилно закључио да тужиоци на спорном простору ближе означеном у ставу један изреке ове пресуде, нису стекли право својине ни по основу наслеђа. Одредбом чл. 1. ст. 1. и 2. Закона о наслеђивању прописано је да се наслеђује заоставштина. Заоставштину чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти. Тужиоци нису наследили своје правне претходнике на непокретности која је предмет спора обзиром да ни њихови правни претходници нису имали право својине нити друго стварно право на парцели кп.бр. 2120, обзиром да је иста од авио снимања и израде Катастра непокретности својина Републике Србије, тако да ова парцела није могла бити предмет наслеђивања од стране тужилаца.

Према налажењу овог суда, тужиоци немају право на накнаду материјалне штете у смислу чл. 185. Закона о облигационим односима коју су тражили због немогућности обраде парцеле власништво Републике Србије, накнаду за посечена тополова стабла, сено и повртарске културе, као и накнаду у висини вредности шљунка на парцели, јер је парцела била власништво Републике Србије, дакле, представљала је државну својину, као јавно добро. Стога се неосновано жалбом тужиоца истиче да је штета причињена приликом ископавања шљунка, јер је тужена Република Србија, посредно, преко других лица, управо предузимала радње на својој парцели.

Међутим, основано се жалбом тужених истиче да је првостепени суд погрешно применио одредбе материјалног права када је усвојио тужбени захтев тужилаца, у ставу другом изреке, и утврдио да су тужиоци по основу природног прираштаја, постали власници дела парцеле кп.бр.2120 КО ..., у одређеним мерама и границама, које треба припојити њиховим парцелама, због чега је првостепена пресуда у овом делу морала бити преиначена.

У конкретном случају, тужиоци захтевају право својине на деловима парцеле која је у својини Републике Србије, по основу природног прираштаја, као једном од начина оригинарног стицања својине. Овај начин стицања својине не расправља се применом Закона о водама нити Закона о јавној својини, те како још увек није донет Закон о својинским односима којим би било регулисано ово питање, спорни однос мора се расправити применом Првих правила имовинског права. Овај став се заснива на одредбама Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941 године и за време непријатељске окупације (Сл.лист ФНРЈ бр.86 од 25.10.1946 године). Питање природног прираштаја било је решено параграфом 264 Грађанског законика за Краљевину Србију којим је прописано да када вода једном своје корито остави, онда они суседни господари који су таквом променом оштећени, имају право из остављеног да користе, а штету своју накнадити, а после ће са њим онако поступати као и новопосталим острвом.

На основу наведених прописа, произилази да када река, чије се корито

граничи са парцелом која је у својини физичког лица, промени ток тако да поплави приобалне парцеле, а делимично напусти корито у делу наспрам приобалне парцеле истог лица, део земљишта који је поплављен постаје државна својина, а у погледу дела напуштеног корита, наспрам исте приобалне парцеле, власник те парцеле стиче правни основ за стицање права својине на делу речног корита у површини која је приближна површини земљишта које је поплављено.

Полазећи од чињенице да су тужиоци приликом авио снимања и израде пописног катастра јасно определили мере и границе својих парцела постављањем међних знакова те да је посебно издвојена парцела која представља речно корито реке Јабланице и води се на Републику Србију, те имајући у виду неспорне изјаве самих тужилаца током поступка да се река изливала и плавила суседне парцеле у три наврата и то 1947 године, 1960 и 1976 године, када се вода враћала у своје корито, произилази да се не ради о трајној промени тока реке након плављења и трајног напуштања речног корита, што представља један од услова из цитираних правних правила Грађанског законика Краљевине Србије за стицање права својине на делу на коме је река трајно напустила и променила ток. Стога се не може сматрати да су тужиоци по наведеном основу постали власници дела државног земљишта које треба припојити њиховим парцелама. Тужиоци током поступка нису пружили ни доказе о власништву на парцелама, према званичном стању у катастру непокретности, како би се упоредило такво стање са фактичким стањем на лицу места. Поред тога, првостепени суд утврђује према свим туженима па и према Општини Медвеђа да су тужиоци стекли право својине по основу природног прираштаја на одређеним деловима кп.бр. 2120 КО Негосавље, иако Општина Медвеђа нема стварно право на овој парцели, јер је у јавним књигама као њен власник уписана Република Србија са правом коришћења туженог ЈВП „Србијаводе“ Београд, па произилази да Општина Медвеђа нема пасивну легитимацију да учествује у овом спору.

Обзиром да преиначењем првостепене пресуде, у ставу другом изреке, тужиоци нису успели у спору, то је првостепена пресуда морала бити преиначена и у делу одлуке о парничним трошковима, у ставу петом изреке

сходно чл.165. ст. 2. у вези чл. 153. и 154. ЗПП. Стога су туженима досуђени стварни и нужни трошкови поступка и то туженој Републици Србији за састав одговора на тужбу у траженом износу од 1.800,00 динара и за састав жалбе од стране законског заступника у износу од 78.000,00 динара, у складу са чл.162 ЗПП, што укупно износи 79.800,00 динара, а туженој ЈВП „Србијаводе“ Београд, на име састава одговора на тужбу од стране адвоката 37.500,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 39.000,00 динара и за приступ адвоката на 13 неодржаних рочишта по 20.250,00 динара или укупно 456.750,00 динара, са траженом законском затезном каматом од извршности пресуде па до коначне исплате. Суд туженој ЈВП „Србијаводе“ Београд, није признао трошкове на име састава поднесака налазећи да исти нису били нужни, јер је пуномоћник овог туженог наводе из поднесака могао непосредно да изнесе на већем броју одржаних рочишта, као ни трошкове на име вештачења, јер њихов износ није опредељен поднеском и на име судских такси чија висина такође није опредељена.

Са изнетих разлога, применом одредбе чл. 390. и чл.394 ст.1 тач.4 ЗПП, одлучено је као у изреци ове пресуде.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 05.07.2018. године Гж. 5715/2017

Записничар-судијски помоћник

Јелена Голубовић

Председник већа - судија

Добрила Здравковић

Судија известилац

Снежана Лазивић